

Előfizetési feltételek:

Egész évre 6 ft. —
Fél évre 3 ft. —
Évesgyedre 1 ft. 50 kr.

Előfizető lehet csupán a kiadó hivatalnál B.-Gyarmaton.

A lap azonnal csendre s a nyitásra vonatkozó mind a külső és a szerkesztői küldendők.

NÓGRÁDI LAPOK

és HONTI HIRADÓ

politikai, társadalmi s közgazdasági hetilap.

Hirdetnek díja:

Öt soros hirdetés 5 k
Helyig minden sorozat 30 k
Nyitól és záró sor 20 k

Hirdetéseket felvenni a kiadó. Nagyobb és többesre kiadások juttatására külön árték.

Előfizetési pénzek, reklámok és hirdetések a kiadónak tartoznak.

Előfizetési felhívás

„NÓGRÁDI LAPOK” s „Honti Híradó”

politikai, társadalmi és közgazdasági hetilap
1877-ik évi V. évfolyamára.

Előfizetési feltételek:

Egész évre 6 ft.
Háromgyed évre 3 " 50 kr.
Fél évre 3 " 50 kr.
Évesgyedre 1 " 50 kr.
Egy hónapra — " 50 kr.

Az előfizetési pénzek egyedül a kiadóhoz érkezve, — legcélszerűbben postai utalvánnyal — a nyomtatandó példányok, s pontos azérküldés tekintetéből, melyek beküldendők.

Azon előfizetőket, kik hátralekaiat eddig be nem küldötték, tisztelettel felkérjük azok rövid idő alatti beküldésére, nehogy a kiadóhivatalnál fennakadás történjen.

Nógrádmegye közönségéhez.

A „Nógrádi Lapok” ez évben fejezi be negyedik évfolyamát, s a közelgő új évvel az ötödiket kezdi meg. Az az megkezdendő.

Az előfizető kevés, — annak a kevesnek is kétharmada se elő se utó nem fizet. Ilyen mostoha körülmények között a lap fel nem tarthatja magát.

Ha tehát az új évvel a kellő számú rendes előfizető ki nem kerül a 200,000 lakosságú vármegyéből; úgy fájdalom, meg kell szűnni a megye az egyedüli organumának, mely szellemileg és anyagiilag támogatva, — hasznosan töltene be hivatását.

Megengedjük, hogy sokakra nézve inkább áldozat egy vidéki lapra való előfizetés; mert a vidéki lap nem arrogálhatja magának, hogy a világ, vagy legalább az ország eseményeire és sarkalatos intézkedéseire nézve döntő befolyással bírjon; de igenis vállalkozhatik, sőt hivatva van arra, hogy a fővárosi sajtó nehéz feladataiban közreműködő segítségnyújtson és annak feladatát könnyítse nem csupán a hatásköréhez tartozó közlemények hasznavehetősége, hanem főleg az által, hogy az utat egyengetve, előkészítse azon mozaikszertű anyagot melynek összeillesztéséből keletkezik ama imponáló mű, mit közvéleménynek neveznek.

Hogy az orosz diplomata Europa közvéleményeként véli azentesíteni megsemmisítését célzó politikáját, midőn a barbár törekvések jogosultságát az európai nagy hatalmasságok lágy meleg, habozó magaviseletéből meríti; ezen nemzetközi jogokat sértő törekvések ellen egy ország közvéle-

ményét csak a vidéki sajtók közrehatása folytán lehet leghívebben kitudni, az ellenszenvnek nyilatkozatát a centralis sajtó innen szedi fel.

A munkafelosztás nagy elvénél mindenkinek kijut a szerepe s így a vidéki lapok közreműködését a fővárosi sajtóval szemben kicsinyelni nem lehet.

Az összeműködés képezi azon titokzatos kulcsot, melynek segítségével juthatunk csak ama varázstütemény megfőzéséhez, hogy sokszor a jelentéktelennek látszó tényező is az összehatás előmozdításában magával a teremtető erővel versenyez.

Egy vidéki lapnak első sorban az a feladata, hogy kiváló gondot fordítson sajtó hatáskörének politikai és gazdasági haladására, a kulturális fejlődésére, kereskedelmi és iparviszonyainak emelésére és különösen a socialis élet rúgóinak összeműködésére, kasztazellem befolyásának gyengítése illetőleg megszüntetésére; és ha ez irányban megtette kötelességét, megbecsülhetlen szolgálatot tett a nemzeti közművelődésnek a nemzeti köz és magánélet követelményeinek.

A közművelődés emeltyűjeül szolgálni — máris olyan cél, melynek támogatásánál a legnagyobb áldozat is csekély. A XIX század még azon ponton áll, hogy Nagy Péter végrendelete képes felrázni egész Európát, azt évtizedek óta nyakig tartja fegyverben s Pétervárról várja a parancsot. — A népek munkájának, szellemi és anyagi képességének eredménye azért halmoztatott össze, hogy a katonai laktanyák és fegyvertárak megtöltve legyenek, s hogy a moszkvai egyetem benzegő ifjúsága és néhány száz vörös kereszties kalandornő egy világrészt rottegésben tartson.

Ezek mind oda mutatnak, hogy a föld legmiveltebb világrészében is a közművelődés kezdetleges ponton áll. De hogy ezt alulról felfelé kell erőnyújtani, s hogy ennek tényezőjeül a vidéki sajtó a leghatalmasabb eszköz, ezt senki sem vonhatja kétségbe.

Ha továbbá egy pillantást vetünk a törvényhatósági életre, azt találjuk, hogy az új közigazgatási reformok egyesek s legfeljebb szűkebbkörű bizottságok intézkedéseire bízták ama teendőket, melyekhez ezelőtt mindenkinek szava volt; ezen intézkedések nem csak köztudomásra hozása, de a mennyire lehet, ellenőrzése is oly feladat, mely csakis egy vidéki lap által érhető el.

Hogy ezen célok felé haladtunk-e, s a haladás működései között meg-

feleltünk-e eme feladatoknak? Azt a közönség ítélgetre bizzuk. De mindenesetre, ha lankadott a szellemi tevékenység, azt inkább a mostoha támogatásnak lehet felróvni, mint a mi hanyagságunknak.

A fentebb jelzett feladatokkal akarjuk megnyitni az ötödik évfolyamot. Hogy azonban ezt tethessük, találkoznunk kell a megyei közönség támogatásával, mely ha elmarad, — vállalatunk csődöt kénytelen mondani.

A szerkesztő.

P. Szántó decz. 7.

Bismark herczegnek a birodalmi gyűlés elnökének tiszteletére adott obédé alkalmával elmondott beszédének súlya alatt agyvelőm megtagadja a szolgálatot, mert nem vagyok képes oda irányozni működését, a hová akarnám, tudniillik a jövő közgyűlés ügynevezettségügygyi teendőire.

Egyik kérdés a másikat váltja fel és aggodalmaim megnyugtatóra fejtem feleletet nem talál.

Igaz volna-e, hogy oly közel állunk a végzeteljes csomó megoldásához, mely hazánkat végveszélybe dönteti?

A vas heczegnek kell előérzetének lenni a közelgő veszélyről, mely ötlet is háborúval fenyegeti, midőn a német hegemoniában örökös versenytársát az ebbeni egyed uralom, nagymányos ellenét, ha erre nézve nem is hízoló modorban, védszárnyai alá veszi, — és minden ily modorban biztatásaitól sikert és kőniggrázi vesztességért feledést remél; nem hiszi-e monarchiánkat még nagyobb veszélyben mint önmagát?

Midőn azt mondja „Ez életerő megmutatná, mire képes (Austria-Magyarország), ha Ferencz József császár adandó körülmények között maga állana népei élére” — talán feltehetjük, hogy nem egészen a szélbe beszélt, de a birodalom mentő vagy kilitásban lévő eszközöiről többet tud mint mi.

Ekkor pedig én, ki Rapszodicus tanulmányaimban, két év előtt erre utaltam, ki ezen lapok hasábjain az egyetlen kifogás nélküli embert megemlítetttem, — s éppen azért elkészülve voltam; megdöbbenve kértem a válasz perceiben; „Egy ember, bár mily erős lelkületet tanusított legyen, is, képes-e a közromlás között menteni hazát és nemzetet?”

Nem halad-e ez túl emberi erőt, midőn egyből nem környezi, mint a pathia felrevezetett tetterő, és harám azon osztályának csaknem végvonaglás, mely a vészben mindig lelket adott a nemzetnek?!

Talán önmagam is csalódom a midőn a mentő lehetőségét láttam ott, hol csak az enyhezlet uralg?

Kiidezett tanulmányaimban akarom kiadni Mohácsnak a jelenlegi időkeli analogiáját. — ki ezen lapokban ezen koraknak egyedül külső környékényeit érintettem, és a ki mondhatatlan ellenszenvet azóta meg nem tekintettem, kézz munkálatomat, (melynek külömben, semmi hasonlósága sincs ezen lapokban idézett és a helyzetet nem is jellemző Horváth Mihály munkájából idézettel) mert az egymást követő eseményeket ezek folytán fejlődött bel és külügyi helyzet mindig élénkebb szinben tünettek ki analogiámat. — Ezért soha áldozni és kiadni nem mertem, no-hogy mint valamely baljósító látók ön magamtól ijedjek vissza, és egy ígéret súlya alatt elveszítem a végreményt, mely a reménytelennek sejtett küzdelemhez kétségbeesés erejét kölcsönöz.

En legjobbnak tartottam mindig az ön segélyt a bátorság és férfiai testi erő büszke kifolyását.

Ennek érvényesítésére törekedtem csekély erőm és gyenge tehetségeim szerint.

Utolsó cikkeimben mint kötelességet állítottam fel mindenkire nézve, kinek papir és ténája vagyon, véleményét a közügyekről nyilvánítni, ezen kötelességet önmagam teljesítem midőn a jövő közgyűlés egészésgügyi tárgya felett nyilatkozom azon egy szerepséggel, mely bármely kérvény gyakorlottsá töltnak is hatalmában vagyon, mely a jó akaratban keresi egyedüli támaszát és ellenmondás: ki nem hiv.

En egy hivatalos orvosi schub által a befolyásolt szavazatok mérték nélküli szaporodását, s ez által a parlamenti rendezetnek, melynek döntő hatását egyáltalában tagadom, a megyei rendszer önállósága rovására az előbbi erősödése sőt túl tengőseire lehet irányozva, — barátja nem lévén, minden e részbeni intézkedést, olhasztani kívánnék, — hasznos, minden ez értelembebi bizalmatlan-sági szavazathoz tiszta meggyőződésből járulván.

Luka Gusztáv

A nógrádmegyei közigazgatási bizottság tagjaihoz.

A sajtónak szép feladata szelldőtetni a kérdéseket, melyek a közéletben megfontolások tárgyai s csoportja lenni azon szellemi erőknél, melyek e kérdések eldöntésére hivatnak. A mi a sajtónak feladata általában, ugyanaz kisebb körök körüli köz a vidéki sajtónak is.

A közigazgatási bizottság novemberi gyűlésében konkrét adatokkal a megyebeli népoktatásról nem szolgáltathatunk, mivel még csak napok óta élvezem a szerezését. Nőgrád megye tanfelügyelője Isoni, de elítélési való úgy sem merítvén fel a tanügy köréből, ügyelmeitai börtököltem a közigazgatási bizottságot nemely hiányokra általában, melyek Nőgrádban úgy, miként az egész országban észlelhetők a melyeknek orvoslása mindenekelőtt szükséges, hogy a kenderhez hozzá kapcsolhassuk működésünk láncszemeit, mert egy kiindulási pontot le kell tüntetni, ha azt akarjuk, hogy megmerítődjék legyen az, amit tonni akarunk.

Indítványba hoztam, hogy mivel a kézenforgó miniszteri utasítás szerint úgy is minden tanév kezdetén, sőt ha lehet többször is ki kell hirdetni községeinkben a népoktatási törvény sarkalatos pontjait, adjon a közigazgatási bizottság, melynek ressortjába a népnevelés is tartozik, mindjárt kezdetben életelt magá felől, s egy körlevélben tudassa a néppel, hogy megalkult, és hogy örködni fog a törvény végrehajtása fölött. Különösen pedig gondot fordítand a népnevelésre, mely alapja a megye szellemi és anyagi jólétének.

Szerettem volna bét lélekkel szólni, hogy megértessék, de az idő egyéb fontos s anyagi tekintetben talán sürgősebb ügyek tárgyalása közt annyira előhaladt, hogy indítványomat csak néhány népe szóval volt módomban indokolni, s az idő rövidségéig valamint a tisztelt bizottsági tagok kimerülttségének pressiója alatt e néhány szót sem válogathattam meg úgy, mint kellett volna s ezért e lap hasábjain kísértem meg politai némileg azt, amit a közigazgatási bizottság ülésében kellett volna elő szóval előadnom.

Az 1868-iki népoktatási törvény 1-6 §-a kimondja, hogy minden szülő, gyám, vagy kényerzetadó gazda köteles gyermekét, gyámoltját, szolgáját, vagy mesterinasait nyilvános iskolába járattatni életidejéig beöltött 6-ik évtől, egész a 15-ik életév betöltéséig.

Mindjárt a törvény ezen első pontját a nép meg nem tartja, mert tanköteles gyermekeket Nőgrádban inkább mint másutt, tetzés szerinti időben adja fel a tetzés szerinti időben venni is ki az iskolából. A dunántúli belvót hivatalosan egyházközségek süperintendenciája saját útján is közzé tett tárendben kimondja, hogy egy tankötelest sem lesz szabad eszentel communiora bocsátani, míg mindennapi iskoláját be nem végzi, hála a kisderek lésének e résében már meg fog szólni az addig fájdalmasan érzett visszaadás, melyszerint a tanköteles gyermek 12 éves korában az urvacsorához bocsátatván, többé az iskolába nem volt terelhető. De a nép más visszaadást is követ el. Azon percig, melyben gyermeke a 6-ik életév be nem tölti, nem adja gyermekét iskolába, s azon nap, melyen 12-ik életévét betöltötte, annak marajáról az iskola porát nyomom le is ürli. A nép azért a törvény betűjéhez ragaszkodni, ha az kedvező, de mindentalan felelő, ha nem kedvez tetzésének. Ha a tanköteles gyermek a törvény mellemének ellenére nem a tanév kezdetén, hanem közepén, vagy végén lép a tanodába s nem a tanév végén lép ki abból, akkor az, amit tanult, csontán marad, következéské az eredmény sem lehet olyan, minőt a törvény föltételez, annyival kevésbé, mint hogy az ismétlő iskola Nőgrádban csak névleg létezik.

A másos vallású tankötelesek pedig épen kivételes állapotban vannak; mert ezek a népoktatási törvény 6-ik §-ára támaszkodva többnyire egynevezett magán oktatásban részesülnek, mely kivált azért, hogy a boldogtalan orthodox mozgalmak megindultak, szélsőszerű orszázb, mint eddig volt, pedig ezen elemes táj, mely hasznát minden vidékét napról-napra sürűbben ellepi, a mennyiben nem a városokban lakik s társadalmi állása körülbelül egy névcsón áll az egynevezett paraszt társadalmi állásával, addig sem részesült a közművelődés törvényezési mértékében s elöltilétes, képtelen, kóbor oktatók kezei közt épen nem fejlődött oly irányban, minőt az állam érdeke követel. — A tanfelügyelőnek o

szükségeltetés fölött nem volt módja eddig kellő ellenőrzést gyakorolni, mert a másos vallású tankötelesek biteles névjegyzékéhez a héber anyakönyvek rendezetlen volta miatt nem jutott, másrésről a nyilvántartási naplók a batóságok által ma sem vezetettek.

Az mondám tehát, hogy mindenekelőtt értesítsük meg a néppel, mit kíván a törvény, s azután éreztessük vele vallásukölömbőség nélkül, hogy a törvény erősebb mint az ember, s hogy annak parancsai előtt meg kell hajolnunk mindnyájunknak.

Sajnos, hogy beendnek általában nincs meg ama törvény iránti tisztelt, melyet más polgárisult nemzeteknél, például az angoloknál észlelhetünk, de azért nem szabad csüggednünk s ép a közigazgatási bizottság van hivatalra arra, hogy a körben, melyet részére a törvény szabott, cunek tiszteltet szeressen, s komolyan örködjék a fölött, miszerint a törvény rendeletei minden irányban végrehajva legyenek.

Először is a tankötelezettség kezdetének és végének idejét tüzetesen meg kell határoznunk; mert az nem lehet, hogy a gyermekek különböző időben adasának fel a tanító minden héten újra kezdje oktatását. Ki kell mondanunk, mint a hadkötelesekre nézve analóg esetben szintén ki van mondva, hogy a tankötelezettség minden gyermekre nézve azon tanév első napján kezdődik, mely tanév megelőző év harmoly napján 6-ik életévét betöltötte s viszont azon tanév utolsó napján végződik, mely tanév folyama alatt hármkör 15-ik életévét betöltöndi. Ki kell világosan és határozottan mondanunk, hogy a másos vallású honpolgárok semmi tekintetben kivételt nem tehetnek s gyermekeik addig és oly módon tankötelesek, a moddig és ami módon a más vallásúak gyermekei. Ha pedig azokat magán uton oktatgatják, e magán oktatásnak egészen az 1868-iki népoktatási törvény 6-ik és 7-ik §-ához képest kell megtörténni. Ki kell végül mondanunk, hogy a mulasztások ugyanazon törvény 11. §-a értelmében elengedhetetlen szigorral büntetendők s mivel a törvény ebbeli rendelete a felekezeti iskoláknál maig azért nem hajthatótt végre, mivel a tanító és pap a mulasztások feljelentésének ödiomát a műveletlen néppel magukra venni nem akarták, intézkednünk kell, hogy a mulasztásokat a kőrjegyzők írják ki s azokat megbüntetés végett az illető polgári batóságnak időszakonként ök szolgáltatassák ki hivatalból.

Nálunk a népnevelés körül minden siker az iskola-kényszer szigorú keresztülvitelétől függ. E nélkül nincs letévo az alap, melyre építhetünk, mert mit ér a legciszrább iskola, ha azt a tankötelesek, mint kellene, nem látogatják. — Így állunk B. Gyarmaton is, hol a midőn 900 volt a tanköteleseknek száma, alig járt 300 rendszeren iskolába, pedig itt már csakugyan van bőv járatosság gyermekeinket. Szükséges mindezeknél fogva, hogy az iskola-rendtartási naplók mindenütt a legnagyobb pontossággal vitessenek s évről évre szorgosan megörössenek; elég sajnálatos, hogy a hitfelekezetek még e naplók miutáiban is keresik autonómiajuk garantiaját és nem fogadják el, márcsak az egyöntetűség kedvéért is, azokat, melyeket a kormány ajánl s a melyeknél jobbat ök sem képesek szerkesztetni.

Ezeknek elmondása után áttértem a köteles tantárgyakra.

A népoktatási törvény 11. §-a egyenként elősorolja azon tantárgyakat, melyeket minden elemi iskolában tanítani kell, szép és hasznos ismereteket nyújtanak ezek a szegény apától származott fiúnak, de kényorot egyike után sem fog kereszethni. Ilát a gazdaságot és kertészetbeni gyakorlati utmutatás után? szőlőt fel valaki. Ép ez a tantárgy az, mely Nőgrádnak majdnem minden iskolájában mellőzötték. Négyezer katastrális hold van hazánkban a népiszkolák kezén, s e kis ország bitangul hever, és minden egyébre fordítatik inkább, semmint a gazdaságot és kertészetbeni gyakorlati oktatásra. Pedig mi e téjfel mézzel folyó eladósodott Kánaánban földmívelő nemzet vagyunk s arról koldo-

lunk ha nincsen eső, vagy pedig ha az ország becsületének fenntartása végett egy kis rendkívüli költségre van szükségünk és azt a szántóföldön kívül niuca mire kivetnünk. A birtok szerfeletti eldarabolása miatt a nép előbb utóbb a legintenzívabb gazdaságba s a kerti iparban lesz kénytelen keresni menedéket; Kécskemét, Nagy-Kőrös, Pélegyháza, Szeged a kerti iparnak közönszhetik jöletüket, pedig fűtő homokban ám. És mi itt B. Gyarmaton azt merjük állítani, hogy kissé homokos talajunk nem alkalmas kerti gazdaságra és a szorgalmi kertben a pap vagy tanító számára tököt természetünk s a magyarok istenére bizzuk a kertészet és gazdaságtani gyakorlati oktatást.

Mire kell népünket megtanítani: előtünk az élő példa, térszomszédságunkban Nagy Maroson, Hontmegyében a nép csupán méreg drágán hasznabérelt földbe itettett szőlőjének friss gyümölcséből közel egy milliót hoz be a külföldről e szegény pennellon hazába. Fővárosunkban egy ismert cég mint a lapokból nem rég olvastuk szőlőszállításra még Angol és Svédországból is kapott nagy mérvű megrendelést s a nagy-körösök csak a borkáhol negyven ezer mázsát szállítanak évenként külföldre s mi Házgyagon B. Gyarmaton és Losoncon hagyjuk elrohadni dnyéinket!

Es megsem tesszük semmit a népiainak a gazdaságot és kertészetbeni gyakorlati oktatása körül, sőt még azt a nyomorult kis szorgalmi kertet is bűnös közönséggel többnyire oly helyeken hasítottuk ki, hol azok mindeure inkább fordíthatók, csak arra nem, a mire a törvény által rendeltetett! Midőn pedig azon indítványt kezéskáztattam, hogy oly helyeken, hol nincs oly a n, minő a gazdaságot és kertészetbeni gyakorlati oktatásra használható, a megye szorítsa a közlegeket, hogy a közös vagyonból adjon helyébe más: akkor egy általam végtelenül tisztelt bizottsági tag foljajdult, hogy már ez nem lehet, mert a birtokjogha vág, és feledé, vagy talán nem is volt tudomása arról, hogy a földmívelés, ipar és kereskedelmi m. kir. ministerium 1871. évi 1,214 számú rendeletében ezen intézkedés már befoglaltatik, sőt maga népoktatási törvényünk is kimondja, hogy a közlegek az iskolákat a szükséges taneszközökkel ellátni tartoznak, a gazdaságot és kertészetbeni gyakorlati tanításnak eszköze pedig ama kis éreltettör, melyet mi szorgalmi kortonok elneveztünk.

A földmívelés, ipar és kereskedelmi ministerium 1874. évi mártius 18-án 2599 sz. a. kelt rendeletével szigorúan megtagyta, hogy az egynevezett szorgalmi kertetek, a mennyiben a közlegek azokat urbíri rendezések alkalmával, vagy egyéb jogszert alapon faiskolai cselókra kaptak, rendeltetéskülk ellenkezésképp bérbe ne adják, s minden, jelenleg illetéktelenül bérbeadott faiskolai területek hasznabéri szerződése, mint az adományszók határozottan kifejezett céljaival homlok egyenest ellenkező jogtalan intézkedés kifolyása; a barátságos klegyezés útjának megkiszértésével, szükség esetén bírói uton is megsemmisítendő s a faiskolák kihatási ideje óta befolyt hasznabér összeg, illetőleg a jogtalan bírlákon megveendő hasznabérzet, kizárólag és föltétlenül a szorgalmi kert felszerelésre fordítandó.

Ime, ismét egy üdvös rendelet, melyet elfeledtünk s ma már nyugodtan nézzük, hogy itt előttünk B. Gyarmaton, vagy Szégyben a szorgalmi kertek egészen idegen cselókra fordítatnak. Ezért kell a népet folytonosan emlékeztetni a törvény rendeleteire s a ministeri intézkedésekre. Egyik igen tisztelt bizottsági tag, s nagyra becsült barátom, kit a gyakorlat embernek szoktunk nevezni, azt mondá, hogy ne írjunk mindig rendeleteket, de már tegyünk is egyszerű valamit. Ép ez az, mit én is akarok. Tegyük valamit az iskolakényszer keresztülvitelére s a gyakorlati hasznosságunknál fogva első rangú köteles tantárgyak tanítása körül. Mondjuk meg a népek röviden, világosan, kézzel foghatólag, hogy mit akarnak, tegyék is ám meg, azaz szereztünk érvényt a törvénynek! Hie Rhodus, hic salta! Ez a gyakorlati tér, nem a dikciónál.

A másik tantárgy, melyet megemlítették, a szorgalmi kertek, tekintettel a katonai gyakorlatokra.

En e tantárgyat az általános hadkötelezettség mellett, népünkre nézve, ki való fontoságúnak tartom.

Mennyi koserű érzéstől övönk meg a szegény ember fiát, ha már kiképzése léptethető a hadseregbe?

Mennyit takaríthatunk meg a szükségesben szövőlő hazának, ha az újonczok kiképzésére rövidebb ideig kellene költenie? Monnyi munkás kezét adhatnánk vissza a földmívelésnek, ha hadköteleseink már az iskolában elajánlitanák azt, miért oly sokáig kell tűzhelyünkől távol maradniok? Mind hadszeregtük ha a képzési tésze tekintetből, pedig erre még igen nagy szükségünk lesz, mind pedig állami gazdasági szempontból valóban megérdemli e tantárgy, hogy átvételét népiszkoláinkban e helyesen sürgecsük s annak előszeretettel leendő kezelését követeljük.

A közigazgatási bizottság azt határoza, hogy formulázott körlevélem nyomassák ki s osztassák szét a tisztelt bizottság tagjai között, mert az egyetesi olvasásra megbírálni nem lehet.

Ne legyünk Fabius cunctatórok!

E körlevélben egy pót síncs, mely a törvényben, vagy a fennálló ministeri rendeletekben ne foglaltatnak, s ki ezekkel csak félig meddig ismerős körlevélemet egyetesi olvasásra nem csak megbírálhatja, de könyv nélkül is elmondhatja. A megyebeli iskola tanács ennél sokkal többet követelt, midőn 1872. évi december 18-án tartott gyűlésében egy felhívást intézett a közlegekhez, melyben az ohajtandók segege is ben foglaltatott; én csak azt akartam díó hejba foglalni, a mi a törvény világos parancsából s a fennálló ministeri rendeletekkel fogva, ugy is teljesítendő. Ám de a nép a törvény mindqgitalap friss bimbókat hajtó róza fáját nem szokta tanulmányozni, az utasításokat s egyes cselek alkalmából kiadott ministeri szabályrendeleteket nem tartja folyvást szemé előtt; azért jó lesz nekik műveléseket röviden egybefoglalva kifüggeszthető placát alakjában megkülöndi.

Indítványba tett körlevélem szövege a közigazgatási bizottság tagjainak kezében van s nagyon kérom, méltóztatassanak azt egyes ügyelmőkre méltatni és elfogadni.

Ebecsky Emil.

Szerény nézetek a gyöngédségről.

Isten az emberi kedélyt a sok jó tulajdonok között, különösen egygyel ruházta föl, akit t. i. felruházott, és ezen nemest tulajdonság — mondhatni erény — a gyöngédség.

Nincs borzasztóbb, mint aki arra van kárhoztatva, hogy gyöngédletlen emberekkel gyakran társalogni s érintkeznie kell, vagy épen egy földel alatt élni kénytelen, csak az tudja, hogy minő kínosabb tohetik ezek a napnak minden óráit, anélkül, hogy csak gyánitanák a gyötrelmet, melyet folytonosan okoznak. — Ellenben mily jól, mily nyugodtan érezkük magunkat a gyöngédet társaságban! Nem kell attól tartanunk, hogy kis gyöngédségeink napfényre hoztának, tífkos sebeink kíméletlenül éripitnek, lelkünk legzsebb, legzenesebb érzéseit nyelvéssé tetetnek; sőtval biztosak vagyunk, hogy semmi kellemetlen, semmi fájdalmat reánk róni nem fognak.

Vannak az emberi társadalomban több, kik azt sem tudják, hogy tulajdonképen mi is az a gyöngédség? Kik talán bírnak is azon szép tulajdonnal, anélkül, hogy azt sejténék.

Szerény nézetem szerint a gyöngédség inkább negatív mint pozitív erény; mert többé kerül, többtől visszatarthatja magát, mint a mennyit tesz. Nem abból áll, hogy felebarátaink jó tulajdonait kikörtöljük, de abból, hogy hibáit, gyöngédségeit ne leplezzük föl; nem abból, hogy sebeket gyógyítsunk, hanem abból, hogy azokat ne érintsünk; nem abból, hogy kellemetlen, frövedtest, magasztalót mondjunk az embereknek, hanem inkább abból, hogy kellemetlen, sértőt ne mondjunk. — Mert az izetlen dióért — s ügyetlen barát magasztalási, nem egyszer gyöngédletlenek.

A gyöngédelen ember még jó kedvében is gyakran kellemeit, vagy fájdalmas érzést okoznak azoknak, kik körében vannak.

A gyöngédelen emberrel gyakran érintkezésbe jönni vagy éppen családi viszonyban élni a legnagyobb kín, melyet a természet soha nem mért, kivált ha kisded érzékeny lelkülettel bírnak, s magunk gyöngédék vagyunk.

A rossz emberek sebeket ejtenek, melyek fájnak ugyan, de melyeket mutatni nem szégyenlünk. A gyöngédelen ellenben folytonos tűzszórással gyötör beennünket, melyek végre kiálthatatlannak válnak, s melyekért még panaszt sem merünk emelni, tartván attól, hogy ezáltal csak neveléséské teszünk magunkat. Hányszor fordul elő az életben, hogy némely házaspár roszul él, nem tud egymással összeférni, anélkül, hogy egyik a másiknak valami rosszat vehetne szemére?

Azt tapasztaljuk, hogy mindkettő becsületes ember, nem kicsapongó, nem tékozló, nem könnyelmű, s mindamellett valódi béke, békés egyezés soha sincsen a házban. Mindenki csodálkozik s nem tudja magának a rejtélyt megfejteni, mely azonban többnyire abból áll, hogy vagy a férj, vagy a nő gyöngédelen. Ha valahol, úgy éppen a házasságban van szükség a gyöngédségre; mert onnantól, nyugodt életünk nem lehet.

Vannak az életben férfiak, vannak nők, kik a legjobb szándék mellett, gyöngédetelenségük által elidegenednek egymástól; mert ha a férjben kiálthatatlan a gyöngédetelenség, úgy a nőben utálatos. Az élet filozófiája azon meggyőződésre tanított, hogy a gyöngédség korántsem a műveltség eredménye. Vannak igen művelt előkelő emberek, kik fogalmával sem bírnak ezen szép erénnyel; míg olykor egy egyszerű polcányban, ki még nevét sem hallotta soha annak, ez nagy mértékben ki van fejlődve.

Szorény nézetem szerint ez attól van, mivel a gyöngédség egyedül a szívben, a kedélyben honol.

E szép erényt fejleszteni, virágoztatni hozni a gondos anya feladata, ki már legsebébb gyermekkorban kezdheti gyermeke nevelését; nem ugyan a mi az érzés és annak tehetségeit, de ami a szívet és kedélyt illeti.

Valamint minden erény, úgy a többiekkel a gyöngédség erénye is az anyák helyes nevelése van bízva, iparkodjatok tehát anyák szívetek zálogát úgy nevelni, hogy a gyöngédség nemes erénye kebleikben az első helyet foglalja el, mert ez a családi boldogság sarkpontja.

Hírek.

Műkedvelői előadás. A b-gyarmati műkedvelők f. hó 16-ára hirdették előadását díszletek hiánya miatt — későbbre halasztatik. December hó 26-án a „Szerelmű és örökséget” valamint a „Schassé Croissé” fogják adni. Kitűnő vígjátékok, melyek a közönségnek pompás élvezetet biztosítanak. Az előadásra következő árúgyok kérétek fel: Bárh Ilonka, Bérpi Pannika, Felsenburgh Anna, Malatinzky Mariska és Manóssy Alojzóné. — A férfi műkedvelők közül: Bozó Gábor, Hager Sándor, Kacsorvics Jenő, Manóssy Alojós, Milovan János, Szajkó Mihály és Sztranyovszky Géza urak. A próbából ítélve ez előadás szép sikert biztosít.

Tűz. Szűgyben f. hó 5-én lángokba borult egy ház, azonban a csendes időben az nem haragpóztatott tovább, annál inkább, mert a közbiztonság erősen hozzá fogott az oltáshoz. Mint értesítenek, a földmívesek közönséggel nézték végig az elemi csapást, sőt a községi bíró is összehozott kézzel szemlélte a lángok csapkodását. — A népene közönség magyarsága, mely annak nevelésére is világot vet, megrosvandó.

A széplő bizottság megalakulása után megemelt élejtelt működéseről. — Az utczák tédig erő aárral boritvák, s nincs annyi tövkenységo sem e bizottságnak, hogy a háztulajdonosokat a házak előtti ár elisztiására kényaszoritonó.

A b-gyarmati ösöltő egyetli bál január 13-án lesz, a megyeházi teremben. A bál díszes megtartása céljából a tisztikar mindent elkövetend. — Mint halljuk — közvacsora is lesz, — de erről, valamint a bál mikénti rendezéséről, később rofálunk.

A b-gyarmati ev. egyház pappelölő közgyűlése kedden folyó hó 12-én tartatik meg. —

Rendőri hírek. Mult hó vége táján Karancs-Keszihen Varga János ifj. Romhányi László által szóráltás közbe agyon verett. — Buják községében veszett kutya több kutyát megmara, minek folytán 26 db gyanus ebet agyon kellett lövetni, ember eddig nem lett megmarva; ellenben 4 db sertés szinto mint gyanus elpusztított a szigorú örszabályok szerint.

Megjelent: Levélzoriotti oktatás a német nyelv ötanulására. Írta és kiadja Róder Adolf 24 és 25-ik szízet az egész mű 6 frt Megrendelhető minden hazai könyvárussnál vagy a szerzőnél S o m b a t h e l y e n E díszcen kiállított folyóirat az előggé ismert Tóssaint-Laungenscheidt tandmódosított vette alapul és a német nyelv alapos megtanulását a legrövidebb idő alatt biztosítja.

A közönség köréből.

Streisinger Lipót e lapok 47-ik számában megtámadva szememre hányja, hogy én Autóny Béla ár által letartóztattam. Ezen tény igaz, de az is igaz, hogy én ártatlan-nak találtam, s másnap kibocsájtattam. Az minden emberrel megtörténhetik, csak egy kis rosz akarát kell hozzá; — egész más azonban, ha az ember lopás, csalás vagy hamisítás miatt kerül a börtönbe.

En 30 év alatt mint becsületes ember álltam itt, hol minden ösmerőöm ajánlattal vozi szerencsétlenségemet. Ezen szerencsétlenségem azonban nem magam vagyok az oka, hanem részint az időmestohaság, részint több roszlókú uszoris, kik felhasználták az engem ért elemi csapásokat, — engom majdnem koldus botra juttattak.

De hogy én becsületes állok a világ előtt, azt azaz igazolhatom, hogy 1874-ben, midőn a bukás szélén állottam hitelerőzömnek magam ajánlottam fel minden ingatlanaim, terményeim s a fundus infurktus legnagyobb részét. Ha Streisinger ár, mint ezen átadott vagyononnak akkori gondokna nagyobb gondot fordított volna e vagyon kezelésénél, úgy minden hitelerőzöm kifizetendem. Hogy a mostani csődömeget megrovidíteni nem akartam, tanúsítja azt azon tény is, hogy még a gyermekeimnek járandó egykötöd háshely utáni természet sem biztosítottam, s most mint elszegényedett ember még a házi szükségleteket sem fedezhetem.

Az én állapotom inkább szánandó, mint elítélendő, mert a szerencsétlenségek láncolatának volt az következménye.

Weisz Jónás.

Nógrádmegyei közigazgatási bizottságának ügyviteli szabályai.

(Folyt. és Végo.)

24. §. Az előadó minden egyes daraból előadói ívet készít, melynek balhasábjára az iktatói szám és a beadvány tárgya röviden, jobb hasábjára pedig a határozati javaslat, és ha abban jelentés, átirat, felterjesztés indítványoztatik, ezek szövege irandó.

IV. FEJEZET.

Bizottsági ülés.

25. §. Halasztást nem törő beadványok és indítványok (1876. VI. t. cz. 19. §.), tárgyalást nem kívánó felsőbb rendeletek (nygyant 23. §.), ugyszintén kiogészített kívánó felebbezzvények nem csak tanácskozás alá, hanem az előadó által az előadói ível együtt az elnöknek adatkak át.

Az elnök a határozati javaslatot vagy rendelvényt esetleg a bizottsághoz teendő jelentést e szóval: „kiadandó” ellátja és az előadói ívet az iratokkal együtt jegyzék mellett a kiadóhoz küldi.

26. §. Az ülést az elnök nyitja meg és zárja be. Ő jelöli ki az előadót, örkődik az ülés mellettsága felött, a csendet és rendet fenntartja s az egész tanácskozány szabály szerűségének meuetéről gondoskodik.

27. §. Minden ügy szóbeli előterjesztés által adatik elő.

Az elnöknek és a bizottság tagjainak joguk van bármely irat megtekintését vagy felolvasását megkívánni s az ügy állására és részleteire nézve az előadóhoz kérdéseket intézni.

28. §. Az előadó az ügy előadása és véleményének előrebocsátása után felolvasza határozati javaslatát, esetleg a jelentés, átirat, felterjesztés szövegét, melyet a többség vagy elfogad vagy megváltoztat.

29. §. Ha a szavazatok két vélemény közt egyenlőn oszolnak meg, azon vélemény lesz határozattá, melyhez az elnök csatlakozik.

Ha a szavazatok 3—4 vélemény közt akép oszolnak meg, hogy általános többséget egy sem nyer, 1-ször az előadó véleménye, 2-szor a hozzá legközelebb álló vélemény, 3-szor az ellenindítvány jön szavazás alá.

30. §. A többség által kívánt hozzáadások, kihagyások vagy módosítások a határozati javaslatban az előadó által azonnal teljesítotnek.

A határozatot akkor is az előadó köteles szerkeszteni, midőn az ő határozati javaslatától eltér.

31. §. Az előadó nem szavazhat akkor, midőn a saját hatáskörében első fokulag hozott végzéseket elleni fellebbezések képezik a tanácskozás tárgyát.

A bizottság többi tagjainak szavazatát az 1876. VI. t. cz. 20 §-a korlátozza.

32. §. Indítványról, mely az ülésben felmerült és határozattá lesz, a határozatot előadói íven az illető szakelőadó teszi fel. Az előadói ív még az nap beiktatandó és az előadói könyvbe is bejegyzendő.

33. §. A hozott illetőleg hitelerőzített határozatokat az elnök ezen szóval „kiadandó” ellátja, aláírja és a jegyzőnek átadja, aki azokra az ülés napját és azt, hogy a határozat egyhangulag vagy szótöbbséggel hozottat-e? feljegyzi és szintén aláírja.

34. §. Minden ülésről jegyzőkönyv vététk fel, melynek bevezetésében a közigazgatási bizottság neve, az ülés napja, továbbá a jelenlévők t. i. az elnök, a bizottsági tagok és a jegyző vagy jegyzők nevei foglaltatnak.

A bevezetés után középre jó az előadó neve.

Az előadó neve alatt a balhasábra jó az iktató szám és a beadvány tárgya az előadás sorrendje szerint, jobbra a határozat érdeme rövid kivonatban.

35. §. Midőn az elnök névszerinti szavazást rendel, (1876. VI. t. cz. 80. §.), ez esetben ugyancsak a jobb hasábra a határozati javaslat rövid ismertetése után az ellenvélemény következik egész terjedelmében az ellenvélemény indítványozójának megnevezésével. Ezután sorban következnek a szavazók, annak megemléztével: melyik véleményre szavaztak; s végre az eredmény vagyis hogy a többség, esetleg az elnök melyik véleményét emelte határozattá.

Az ellenvélemény írásban adandó át a jegyzőnek.

Ha az előadó vagy az elnök felebbezést jelent be (1876. VI. t. cz. 22. §.), e nyilatkozat is feljegyzendő.

36. §. A jegyzőkönyv hitelerőztésére egyszer s mindenkorra kiküldött 5 tag közül 3 tagnak jelenléte szükséges — s azoknak aláírása a jegyzőkönyv hitelerőztésül szolgál.

V. FEJEZET.

Kiadóhivatal és iroda

37. §. A kiadói teendőket a bizottság ügykörében a megyei kiadó, az irodai teendőket pedig a megyei iroda végzi, ideértve a főispánnak mint a bizottság elnökének hatáskörében fülmerülő irodai teendőket is.

38. §. A kiadó a bizottság jegyzőjétől jegyzék mellett vozi át az iratokat.

A kiadókönyv és a postakönyvek rovatára, vezetése, valamint a fogalmazványok leírására, a határozatok postai és helybeli kézbesítésére, pénzek és leltárgyak elküldésére nézve az 1873-ik évi 196. sz. közgyűlési végzéssel megállapított szabályok szolgálnak zsinórmértékül.

39. §. A bizottság határozatait és végzéseit, ugyszint a bizottsági jelentések, átiratok, felterjesztések, jóváhagyási záradékok, az elnök illetőleg a helyettes elnök aláírásával adatkak ki.

A kiadás papja vagy az, hogy a kiadás felfüggesztett az eredeti fogványra is feljegyzendő.

Postai kiküldemények a közigazgatási bizottság pecsétjével záratnak le.

40. §. A kiadó a kézhezadás illetőleg elküldés pontos és haladéktalan eszközöséért felelős. Fennforgó akadályok esetében az elnöknek jelentést tesz.

41. §. Azon irományok, melyek sem más hatósághoz át nem küldettek, sem a feleknek nem kézbesítettek, sem külön utasítás folytán az előadónak vissza nem adandók, jegyzék mellett a bizottság irattárába adatkak.

42. §. A szakelőadók saját jelentéseiknél, különösen a velük közölt bizottsági határozatok alapján számkönyvben készített s a bizottság elnökének aláírásával kibocsájtandó kiadmányaink szerkesztésénél, tisztázásánál és tovább kezeltésénél saját irodai személyzetüket használadják. (Belügyminiszteri rend. 41221.—1876. szám.)

VI. FEJEZET.

Írattár.

43. §. A bizottság iratait a megyei levéltárnak egy e célra rendelt osztályában a levéltárnok kezeli.

44. §. A bizottsági irattár a közigazgatási szakok szerint római számokkal jelzett, következő osztályokkal rendeztetik:

I. Adó átalában (Általános infétkedések, utasítások, kinevezések sat.)

I. a) Földadó.

I. b) Kereseti adó minden nemei.

I. c) Tőke-kamat adó.

I. d) Házadó.

I. e) Nyilvános számadásra kötelezett társulatok.

I. f) Fényűzési adó.

II. Börtönügy és törvénykezés.

III. Iparügy.

IV. Gyámügyi és gondnokügyi ügy.

V. Hadkötelesek ügyei általában.

V. a) Hadkötelesek elbocsátása, felmentése, szabadságolása.

V. b) Hadkötelesek növelése.

VI. Községüzemgés általában.

VI. a) Polgári községüzemgés.

VI. b) Áltati egység.

VII. Községüzemgés általában.

VII. a) Községi és állami népiszkolák.

VII. b) Hitfelekezeti népiszkolák.

VII. c) Magán és társulati tanintézetek.

VIII. Közmunka és közlekedés általában.

VIII. a) Állami megyei és községi utak és hidak, ötlelygelek.

VIII. b) Vasutak.

VIII. c) Vízszabályozás és csatornázás.

VIII. d) Gátrendezés.

VIII. e) Hajózási, hajómalmai és gőzházán vizsgálati ügyek.

IX. Posta és távirás.

X. Községi felebbezett ügyek (1876. VI. t. cz. 68 §.)

XI. Fegyelmi ügyek.

XII. Vegyes ügyek, melyek a fennebbi vagy később folytatolag még felállítandó osztályok egyikébe sem tartoznak.

45. §. A levéltárnok az elhelyezendő iratokat a fennebbi vagy később meg felállítandó osztályokhoz képest gondosan elkülöníti, s azokat, melyek egy közigazgatási szakhoz illetőleg alszakhoz tartoznak, összerakja, mi által az iratcsomók alakulnak.

Az ekép összerakott s egy csomagot képező iratok római számot, az egyes iratok pedig külön-külön tétel számot kapnak.

46. §. Ha az iratok mint előiratok valamely új beadványhoz csatoltatnak, a csomagot egy közbetett lap jelzi azon íra

iktató számával ellátva, melyben a hiányzó iratok megjelöltek.

47. §. Az iratoknak kemény táblák közé rakatnak. A csomag első táblája a csomag címei számával és az illető közigazgatási szak ágával is megjelöltek.

48. §. Kormányrendeletekről, szabályrendeletekről, a közigazgatási bizottság elvi határozatairól és oly intézkedéseiről, melyek valamely eljárás módosítását állapítják meg vagy egyébként valamely más hasonló esetről szigorú mértékű szolgálatnak, „szabályok” címe alatt külön nyilvántartás vezetetik a rendelet vagy szabály címének, esetleg a vezetésnek és az iktató számának feljegyzésével.

49. §. Az iratokat a bizottság tagjai hivatalos használat végett a réthizonyítvány mellett, mely az irat helyére tételek, bármikor kivethetők.

Magánleveleknek az iratok megtekintésére és lemásoltatására, ha az különben elrendelve nincs, az elnök ad engedélyt.

VII. FEJEZET.

Felelősség.

50. §. A bizottságban mint másodfokú felelősségi hatóságban állított ügyek előadója megvizsgálja: vajon a felelősség kellő idő-

ben történt-e a fel van-e az úgy kellően szerepel? A kiegészítés megrendelése utólagos kivétel történik; a felterjesztő hatóságban intézett a az elnök által aláírt rendelvény mellett az iratok vissza küldésével.

51. §. Ha a felelősségi határozat mind tartalmára, mind az indokokra nézve helyben hagyatik, ennek egyszerű kimondásából áll a határozat, hivatkozással a helyben hagyott határozat tartalmára és indokaira. Az eldöntő vagy kiegészítő indokok elősorolandók.

52. §. A bizottságnak mint felelősségi hatóságnak határozatai nem közvetlenül, hanem a felterjesztő első fokú hatóság útján kézbesítetnek, hova a határozattal ellátott iratok visszaküldetnek.

A kézbesítés a határozat hiteles másolatának kiadásából áll.

53. §. A felelősségi határozat hiteles másolata az iratok mellett felterjesztendő, s ez az irattár számára az előadói ív mellett megtartandó.

54. §. A bizottság elsőfokú határozatai ellen beadott felelősségi, ha az a törvényes határidő elmulasztása miatt vissza ne utasított, jelentés mellett torjlesztetik fel az illető szakminiszterhez.

55. §. A jelentéshez melléklendő a) a felelősségi, b) a felelősségi határozat hiteles másolata és kézbesítési íve vagy átveteli elismervénye, c) a tanácskozási jegyzőkönyv azon pontjának hiteles másolata, mely a felelősségi határozatra vonatkozik, végül d) mindazon iratok, melyek az ügy alapos megvizsgálására szükségesek.

Működés az előadó felelősségi, a jelentéshez a felelősségi határozat és az arra vonatkozó jegyzőkönyvi kivonat másolatát csatolandók, a felelősségi indokai pedig a jelentésben adandók elő.

A másolatokat és kivonatokat a kiadó hitelesíti.

VIII. FEJEZET.

Hivatalos pénzkészlet.

56. §. Pénzek és letéti tárgyak csak folyamodvány illetőleg jelentés mellett adathatnak be és átvehethetnek át.

A közigazgatási bizottság letéteit a megyei letéti pénztárnok kezeli.

57. §. Az elnök az általa közvetlenül vagy posta útján átvett letétekről letéti naplót vezet, a 1873. sz. megyei közgyűlési végzéssel szabályozott alakban.

58. §. A letéti pénztárnok a pénzküldeményt átvevén, és az elnöki letéti napló utolsó rovatát kitöltvén, az átvetel elismervényét és a letéti számlát a beadványra is feljegyzi, s az elnöknek mind a naplót mind a beadványt visszaadja, aki a beadványt azonnal az iktató hivatalba küldi.

59. §. A letéti kiadás a bizottság utalványozása nélkül semmit sem szabad.

60. §. A letéti pénztárnok a bizottság letéteiről külön naplót vezet, mely az elnök letéti naplójához hasonló.

A letétek kezelésére és postai elküldésére nézve a fennálló megyei szabályok irányadók.

Nógrádmegyei közigazgatási bizottságának B. Gyarmaton 1876. évi november hó 9-én tartott ülésén elfogadott.

Gróf Gyűrűs Ábrahám

előadó,

mint a közig. biz. elnöke.

Komjáthy Anzelm

főjegyző,

mint a közig. biz. jegyzője.

Készítés szerkesztő:

Horváth Danó.

H I R D E T É S E K.

H i r d e t m é n y.

Van szerencsénk a t. cz. közönség tudomására hozni, miszerint Közép-Palojtán kőszénbányát béreltünk. — Kőszén ára 100 kilogrammnak 58—60 kr.

Megrendelések Herdy Antal üveg-kereskedésében eszközölhetők.

teljes tisztelettel

Mleczo A. és Herdy A.

Hirdetmény.

A szécsényi takarékpénztár igazgatósága részéről ezennel közzéteszik, hogy az alább sorolt a lejáratkor ki nem váltott vagy nem hozzászábitott kézi zálogok folyó évi december hó 22-én d. e. 10 órakor a szécsényi járásbíróóság közbenjöttö mellett az intézet helyiségében tartandó nyilvános árverésen eladatul fognak, mikorra a venni kívánók meghívotnak.

Egy darab 2593. sz. 50 sz. hitelintézetű sorjegy. — Egy darab 62184. sz. genois sorjegy. — Két darab 694 sor 37. és 46. sz. magyar királyi 50 ftos nyereségny kölcsön.

A szécsényi takarékpénztár igazgatósága.

A kácz szerszámfa

jeles minőségű, eladó nagyobb mennyiségben ILLES ODÓN földbirtokosnál TOLMACSON utolsó posta Rétság.

Hirdetmény.

Divényi Senioralis uradalom részéről turicskai határban a folyó évben új malomház és hozzá kívántaték felépíttetek; bérleti szándékozók a feltételeket Zsélyben a felügyelősnél megtekinthetik, s 1877-ik évi január hó 1-től három egymást követő évekig ottan kivethetik.

Zsélyben, 1876. évi december 1-én.

Divényi Senioralis uradalom

FELÜGYELŐSÉGE.

Ház eladás.

Balassa-Gyarmaton a magtár utczában Bodnár István háza, -- jelenleg az adó és illeték-kiszabási hivatal helyiségeül kibérelve, 750 ftot jövedelmez, -- mérsékelt ár és kedvező feltételek mellett, szabad kézzel a háztulajdonos által eladatik. Bővebb felvilágosítást adandó a lapok kiadója.

Melléklet a „Nógrádi Lapok“ 1876-ik évi 50-ik számához.

Kis-Zellő december 7-én 1876. évbe.

Tisztelt Szerkesztő úr!

Nem vettem magamnak eddig azon bátorságot, hogy spraimmal alkalmatlankodjam; de jelenleg miután a körülmények késztetnek, tudva, hogy becses lapja eddig fő feladata a való és erkölcsi igazság felderítése, kérem soraimat annak hasábjaiába felvenni.

Azon körülmény, mely engem felszólalni késztet, nem egyéb, mint az, hogy egy némely helyen, hol a kis-zellei egyház jelenleg rendezést váró állapota szöbe jó, egyének által mint értesültem, rólam azon hírt terjesztetik, miszerint én a kis-zellői lelkész, azon okból: mert nekem pénzt kölcsön adni nem akart, kicsapatni szándékoztam, mi ha igaz volna reám mint nemtelen indokból származott ártalmas szándék, nem a legszebb fényt derítené; mely alaptalan ráfogást, megczáfolni magam iránti kötelességemmel tartom, valamint ennek kapcsában kimutatni azt, hogy én mint a kis-zellői egyház felügyelője, a kis-zellei egyházat érdeklő ügyekben csupán a közérdeket, mely természetesen részben az én érdekem is, tartottam szem előtt, nem indulva ki semmi, a dologhoz nem tartozó indokból.

Tagadom azon állítást, mintha én valaha a kis-zellei lelkész úrtól pénzt kölcsön kértem s ő a kölcsönt megtagadta volna, mert az elsőre nézve, arra nem is szorultam laton kegyelméből, magam is inkább pár forintot szerezvén, s ha pénz rövid időre kellett, vagy kellett volna, meg kaptam vagy kaphattam volna én azt másutt is, s nem voltam arra kényszerítve, hogy Galli Lajos lelkész urunktól, kinek magam lekötölezve látni nem is akarhattam, kérjek; sőt ellenkezőleg, az egyháznak irányábani általa sokszoremlégetett tartozását, én térítettem meg neki, valamint atyámat én ösztönöztem arra, hogy irányábai volt tartozását, neki visszatérítse, mely tények közül az első, nem azért említem mint ha evvel érdemeket akarnék felsorolni, hanem azért, mely ily esetben kell, hogy szóljak. Ellenkezőleg azonban, az általam neheztelt állítással, igaz az, hogy engem nevezett tisztelendő Úr a nélkül, hogy kértem volna kölcsön, pénzzel meg kínált azt állítván, hogy akkor kapott több száz forintot: nagyságos özv. Szontag Tivadarné asszonytól. — Talán inkább lett volna neki, engem is érdekében, lekötölezni, mint nekem magamat lekötölezve tudni, és érezni s ez által korlátoztatni.

Hogy továbbá, én nevezett lelkész urat kicsapatni akartam, szinte nem áll, azt sem a, ha jó emlékszem, húsz protestans kis-zellei lakos által aláírt, egyház látogatásunkhoz merészített kérvény, sem pedig az egyház látogatás alkalmával sem nem kértem sem nem kértük, hanem kértük más papi személy közbejöttének eszközölését. a t. Egyház vizsgáló küldöttség jelenléte mellett tartott gyűlésen világosan is kifejezvén, hogy szokás szerinti rész fizetés mellett nyugdíjaztassék, mi által sem becsületében sem pedig életszükségeiben csorbát nem ejtendünk, tekintetbe vevén hetven év körül járó agg korát, s hogy maga is, ugy az uri rend, mint az alsóbb rendnél elhelyezett tekintélyes tőkével rendelkezik már, mihez nyugdpénzejárulván, kényelmesen szenvedendett. Hogy pedig azon kérvényben foglalt kívánságom, ha én nem valami saját személyén, általa ejtetni vélt, sérelem megtorlására járultam, annak igazolására szolgáljon e dolog története.

En alulírott folyó 1876. évi ha jól emlékezem május havában, daczára annak, hogy az anya egyház hívei, kik a gyűlésen leginkább képviselve voltak, tudták, hogy ez nem kedves dolog, lelkész uraknak mit ő nyilvánított és kijelentvén, hogy meggondolja nem fog ő lemondani? Egyház felügyelővé választattam; a midőn tehát a választók tudták és tapasztalák, hogy én már régiebb időktől az egyházakban elő forduló hiányok pótlása végett, s hibák ellen felszólaltam, s nem mindig lelkész úr inyeszerint, s mind ezek daczára engem felügyelőjökül választottak, világosan mutatták hogy az állapotukkal megelégedve nincsenek, s azok rendbehozatalát mintegy kötelességemül tették.

Ez okból kifolyólag templomunk szánandó állapotának helyre hozása mutatkozóan legsürgősebbnek, ezt a nélkül, hogy magamnak e mellett is érdemeket tulajdoníthatnék, mert a hívek az eddig évek óta papirosan tett javítást egyszer életbe léptetni magok is kötelességüknek ismerték, kevés buzditással, fogatosítottuk, leginkább az anya egyház hívei erejéből. -- Ennek bevégeztesével, egy némely hívek azon ohajukat fejezték ki előttem hogy a végre, miszerint templomukat kívánatok szerint használhassák, szükségének vélnék előadott indokaiknál fogva lelkész urunk képeségének más erő általi pótlását; minek folytán a kijelentett nyilatkozatott én sem tartva helytelennek, terjesztottuk be főtisztelendő Esperere urunkhoz azon kérvényt, a melyben foglaltakat itt felemlítendőnek nem tartok, de melyek alapján a tisztelt Egyház vizsgáló küldöttség miután azok valóságáról, részint beismerés részint tapasztalatai folytán meggyőződött, előbb felhívám, mint tudom, tisztelendő urunkat, hogy az állapotok, és tapasztalt hiányok helyrehozhatása végett, önként engedjen tért, miután ennek sikere nem volt, nyíltan kijelentette, hogy itt új fiatalabb erők szüksége forogván fenn, erről intézkedés történni; mit azóta már főtisztelendő Superintendens urunk eszközöltetvén és annak fogatosítását mint engem az időszerinti Egyház felügyelőjét értesített, megrendelte. Mindezekből kitetszik, hogy a felszólalás s kifejezett ohajtás helyes és jogosult volt.

Hogy pedig a tiszt. Egyház vizsgáló küldöttség melynek, azon kívül, hogy az egyházbeli urirend sem szólalt fel, a látottak és hallottak ellen, egy tagját sem hallottuk hogy a határozattal ellenkező nézetet tapasztalt volna, sőt egy értelemben nyilatkozott, semmi mellék tekintet nem vezette, azt hiszen elég garancia, hogy a küldöttséget főtisztelendő Szeberény Gusztáv Superintendens főtiszt. Vladár János főesperes, nágyaság. Veres Pál kir. tanácsos s esperességi felügyelő urak képezték tek. Szerémy Gábor úr assistentiája mellett.

Ezekkel azt hiszem eléggé beigazoltam azon alkalmasságot csak azok előtt szánalom gerjesztésre terjesztett hír valótlanágát s kik a valót nem tudják; megnyugvásomat lelem abban, miszerint azok, által kik hivatva vannak intézkedni, egyházunk rendezésére szinte égető szükségnek nyilvánítottak.

Hogy pedig egyházunk ezen czélbavett rendbehozatala, mint főtisztelendő főesperes urunktól értesültem, több úri egyének által, kik nézetem szerint nem azt tekintik egy Egyházra nézve földolagnak, a mi fő s kik bár az egyházi látogatásnál mint kis-zellei egyháznak hívei, jelen voltak nagyobb részt, a nélkül hogy szót emeltek volna magokat a lelkész urat érdeklőleg közbevetvén, az ügyet késleltetik, s a nem különben is tarthatatlannak jelzett állapotot továbbra nyújtják, nem is eredményezhetett egyebet, mint hogy én egyház felügyelői állomásomról lemondottam, nem hagyhatván fel, ezokból sem helyesnek elismert ohajtásunk teljesítésének, további sürgetésével.

Hogy mily indokok hatottak a jó urakra, hogy a legalább hallgatagon áltaok is elismert jogos kívánság ellen, s az arra hivatott t. Egyházi vizsgáló küldöttség által, az egyháznak kimondott érdekeivel szemben nyilatkoztak, ezt kutatni nem akarom ezuttal, hanem szívesen engedek tért, hogy a szükségkép bekövetkezni kellő rendezésnél, lehetőségükhöz képest, a szegény egyházat egészségesebb állapotra hozhassák, remélve, hogy bővebben betekintve ezután a dolgok menetébe, nem tekintve azt, valljon valamely czélbavett jó, többbe fog e kerülni, a köznép javát, melynek első felvétele a lelkiekben hiány nélküli ellátatása fogjak szem előtt tartani.

Dixi et salvavi animam meam, ha a jövő ügy kívánja tüzetesebben is szólhatok az igazság mellett. Fiat justitia, et pereat mundus!

Tisztelettel maradtam a tiszt. Szerk. urnak

alázatos szolgálja

Ivánka György.